

דגם תשובות – בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים, מס' 005374, חורף תשפ"א

הערה למעריך: הכתוב בסוגריים מרובעים אינו מחייב את הנבחן.

פרק ראשון

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 1-5.

1. מהות הקשר שבין איש לאישה ופרייה ורבייה

- א. (1)** הכינויים בסיפור הבריאה הראשון: זכר ונקבה. מטרת הנישואין: פרייה ורבייה, המשכיות הגזע.
(2) הכינויים בסיפור הבריאה השני: איש ואישה. מטרת הנישואין: צורך בידידות, יצירת קהילה קטנה – תא משפחתי.
(עמ' 13-15)
- ב. (1)** שפיכות דמים, רצח.
(2) העונש של אדם שמבטל מצוות פרייה ורבייה גדול מאוד כי הוא מראה בעצמו שאינו רוצה לקיים את רצון ה'
ליישב את עולמו.
(עמ' 23)

2. מציאת בן זוג וזוגיות

- א. (1)** הימים הטובים הם חמישה עשר באב ויום הכיפורים.
בנות ירושלים היו יוצאות לחולל בכרמים.
(2) שני דברים משותפים: בגדים לבנים ושאלים.
הנימוק: כדי לא לבייש את מי שאין לה.
(עמ' 17)
- ב. הסבר דברי הרב אליהו דסלר:** כאשר אחד מבני הזוג דורש דרישות מבן זוגו, חיי הזוגיות שלהם אינם מאושרים.
הפעולה החיובית: על כל אחד מבני הזוג לתת מעצמו לבן זוגו.
(עמ' 18)

3. יצר ויצירה

- א. (1)** פתח פתוח – האיש והאישה נמצאים במקום שבו הדלת או החלון פתוחים לרשות הרבים, ואפשר לראות את האיש והאישה דרכם.
בעלה בעיר – בן הזוג של האישה נמצא באזור.
שומר – ילד או ילדה מעל גיל חמש נמצאים עם האיש והאישה.
(2) פתח פתוח – כיוון שרואים אותם, הם חוששים לעבור עבירה.
בעלה בעיר – כיוון שהבעל עשוי להגיע בכל רגע, האישה חוששת להגיע למצב עבירה.
שומר – ילד אינו שומר סוד. אָן: האיש והאישה יתביישו ממנו.
(עמ' 42-43)
- ב. אסור לרקוד ריקודים מעורבים מן הסיבות האלה:**
– מבטים גוררים הרהורים (הרהורי עבירה).
– משום שמירה על כבוד האישה – כבודן של הנשים נפגע מכיוון שהן נעשות למוצג, לחפץ שמתפעלים מהחיצוניות שלו ולא מן התוכן הפנימי שלו.
– משום פריצת גדרי התורה ודרכי הצניעות והטהרה.
[הערה למעריך: על התלמיד לכתוב שתי סיבות.]
(עמ' 45)

4. קידושין ונישואין

- א. (1)** השידוכין יוצרים נאמנות ומחויבות הדדית. א: השידוכין מאפשרים לבני הזוג להרגיש שקולים ובטוחים יותר ברצונם לקשור את חייהם זה בזה (עמ' 68).
- (2)** המטרה של תקופת הקידושין הייתה הכנת החתונה והבית והכנות רוחניות לבניית הקשר בין בני הזוג. [הערה למעריך: תלמיד שכתב סוג אחד של הכנה לחתונה – לקבל את תשובתו.]
(עמ' 70)
- ב.** וציוונו על העריות – ה' ציווה לא לקשור קשרי אישות עם נשים מסוימות.
ואסר לנו את הארוסות – ה' אסר קשרי אישות לאחר האירוסין (ולפני הנישואין).
והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושין – ה' התיר קשרי אישות בין בני הזוג רק כשהם נשואים.
(עמ' 71)

5. גירושין ועגינות

- א.** גט מעושה – גט שהבעל נתן מכפייה ולא מרצון.
הרחקות דרבנו תם – מגבלות (סנקציות) שהחברה מטילה על סרבן גט עד שיסכים לתת גט לאשתו.
(עמ' 155-156)
- ב.** עונש מאסר; שלילת האפשרות לצאת מן הארץ; שלילת האפשרות להוציא או לחדש דרכון; שלילת האפשרות לקבל, להחזיק או לחדש רישיון נהיגה; השעיה מעבודה; שלילת רישיון עסק או רישיון עבודה; הגבלת חשבון הבנק (עמ' 156).
[הערה למעריך: על התלמיד לכתוב שלוש מגבלות (סנקציות)].
- ג. (1)** אישה עגונה היא אישה שבעלה נעלם ללא עקבות בלא שנתן לה גט, ולא ידוע אם הוא בין החיים.
(2) הקלות בהלכה:
– בית הדין מסתפק בעדות של עד אחד שמעיד על מיתת הבעל.
– בית הדין מקבל עדות של אישה (או עדות של גוי) שמעידה על מיתת הבעל.
[הערה למעריך: על התלמיד לכתוב דוגמה אחת.]
(עמ' 158-159)

פרק שני

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 6-10.

6. בניית הבית

- א. (1)** שם ה' מופיע באות יו"ד שבמילה איש ובאות ה"א שבמילה אשה.
(2) איש ואישה שזכו – שמו של הקב"ה שוכן ביניהם.
 איש ואישה שלא זכו – הקב"ה מסלק את שמו מהם, ונשאר רק אש ואש.
 (עמ' 101-100)
- ב. (1)** אלימות נפשית, אלימות מילולית, אלימות מינית, אלימות כלכלית.
 [הערה למעריך: על התלמיד לכתוב שני סוגי אלימות].
(2) אלימות נפשית ואלימות מילולית – זלזול בדברי בן הזוג, ביטול דעתו, שתיקות ארוכות, אין שיח, אין שיתוף.
 אלימות מינית – חיי אישות באונס, בעל כורחו של בן הזוג.
 אלימות כלכלית – קמצנות, מניעה של קניית מצרכים אישיים.
 (עמ' 114-113)

7. מצוות עונה

- א. (1)** חיי אישות בין איש לאשתו.
(2) אם התורה מחייבת את האדון במצוות עונה כלפי אמתו – על אחת כמה וכמה שחובה זו מוטלת על איש שנשא אישה באופן רגיל.
 (עמ' 118)
- ב.** אצל בעלי חיים אין קשר מחייב בין זכר לנקבה. בני אדם מתקשרים זה לזה על ידי נישואין, והקשר שביניהם ממשיך ומחייב (גם אחרי הביאה) (עמ' 120).
- ג.** גילויי חיבה בין בני זוג צריכים להיות בינם לבין עצמם. החצנת הקשר האינטימי ביניהם מוזילה אותו ומפחיתה את ערכו ואת עוצמתו (עמ' 121).

8. טומאה וטהרה

- א. (1)** חיבוק, נישוק וכל מגע פיזי.
 [הערה למעריך: על התלמיד לכתוב דוגמה אחת].
(2) בתקופות האלה יש לבני הזוג הזדמנות לחוות רובד אחר של מערכת יחסים שהוא מעבר לקשר הפיזי, לתת מקום לנפרדות של כל אחד מבני הזוג, הזדמנות לפתח ולרענן את הקשר הנפשי והזוגי.
 (עמ' 130-129)
- ב.** בני הזוג עלולים להקל במקום של איסור. אַן: בני הזוג עלולים לאסור על עצמם דברים מיותרים [שיצמצמו את ימי הטהרה ויפגעו בזוגיות שלהם] (עמ' 140).

9. כיסוי ראש

- א. (1)** "דת משה" – צו התורה. על פי "דת משה", נדרש כיסוי ראש מסוים [כגון כובע קטן, מטפחת צרה ומטפחת רשת].
(2) "דת יהודית" – צו שמקורו בדברי חכמים. על פי "דת יהודית", נדרש כיסוי ראש מלא.
 (עמ' 144-143)
- ב.** הרב משה פיינשטיין הקל להוציא הוצאה חלקית (שתי אצבעות) של שיער הראש (עמ' 145).

10. שאלות קצרות

- על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.
- א.** שני התנאים הם: מניין אנשים ו"פנים חדשות" – אדם שלא היה נוכח בחתונה או בסעודת "שבע ברכות" של אותו זוג.
 (עמ' 79).
- ב.** "שבעה נקיים" – שבעה ימים רצופים שבהם האישה נקייה ממראות דמים.
 בימים אלה האישה צריכה לבדוק את עצמה [פעמיים ביום] כדי לוודא שאין לה דימום.
 (עמ' 134-133)
- ג.** "היתר מאה רבנים" – היתר לבעל לשאת אישה שנייה במקרים קיצוניים כאשר האישה מסרבת לקבל גט (עמ' 155).

פרק שלישי

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 11-15.

11. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. — האישה זכאית לרמת המזונות שהאיש מרשה לעצמו.
— האישה זכאית לחיות ברמת החיים שהורגלה בה לפני נישואיה.
(עמ' 87)
- ב. (1) מאתיים זוז לבתולה [מאה זוז לאלמנה או גרושה].
(2) סכום זה נקבע כדי לדאוג לכלכלת האישה במשך שנה [וגם בעל עני יוכל לעמוד בסכום זה].
(עמ' 92)

12. בניית הבית

- א. (1) שם ה' מופיע באות יו"ד שבמילה איש ובאות ה"א שבמילה אשה.
(2) איש ואישה שזכו — שמו של הקב"ה שוכן ביניהם.
איש ואישה שלא זכו — הקב"ה מסלק את שמו מהם, ונשאר רק אש ואש.
(עמ' 100-101)
- ב. (1) אלימות נפשית, אלימות מילולית, אלימות מינית, אלימות כלכלית.
[הערה למעריך: על התלמיד לכתוב שני סוגי אלימות].
(2) אלימות נפשית ואלימות מילולית — זלזול בדברי בן הזוג, ביטול דעתו, שתיקות ארוכות, אין שיח, אין שיתוף.
אלימות מינית — חיי אישות באונס, בעל כורחו של בן הזוג.
אלימות כלכלית — קמצנות, מניעה של קניית מצרכים אישיים.
(עמ' 113-114)

13. קרבה בין האיש לאישה

- א. (1) חיי אישות בין איש לאשתו.
(2) אם התורה מחייבת את האדון במצוות עונה כלפי אמתו — על אחת כמה וכמה שחובה זו מוטלת על איש שנשא אישה באופן רגיל.
(עמ' 198)
- ב. אצל בעלי חיים אין קשר מחייב בין זכר לנקבה. בני אדם מתקשרים זה לזה על ידי נישואין, והקשר שביניהם ממשיך ומחייב (גם אחרי הביאה) (עמ' 200).
- ג. גילויי חיבה בין בני זוג צריכים להיות בינם לבין עצמם. החצנת הקשר האינטימי ביניהם מוזילה אותו ומפחיתה את ערכו ואת עוצמתו (עמ' 201).

14. סוגה בשושנים — קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. (1) חיבוק, נישוק וכל מגע פיזי.
[הערה למעריך: על התלמיד לכתוב דוגמה אחת].
(2) בתקופות האלה יש לבני הזוג הזדמנות לחוות רובד אחר של מערכת יחסים שהוא מעבר לקשר הפיזי, לתת מקום לנפרדות של כל אחד מבני הזוג, הזדמנות לפתח ולרענן את הקשר הנפשי והזוגי.
(עמ' 208-209)
- ב. בני הזוג עלולים להקל במקום של איסור. אין: בני הזוג עלולים לאסור על עצמם דברים מיותרים [שיצמצמו את ימי הטהרה ויפגעו בזוגיות שלהם] (עמ' 216).

15. שאלות קצרות

על הנבחן לענות על שניים מן הסעיפים א-ג.

- א.** שני התנאים הם: מניין אנשים ו"פנים חדשות" – אדם שלא היה נוכח בחתונה או בסעודת "שבע ברכות" של אותו זוג (עמ' 79).
- ב.** "היתר מאה רבנים" – היתר לבעל לשאת אישה שנייה במקרים קיצוניים כאשר האישה מסרבת לקבל גט (עמ' 155).
- ג.** "הפסק טהרה" – בדיקה שהאישה בודקת את עצמה בסיום המחזור החודשי כדי לוודא שהדם פסק. "שבעה נקיים" – שבעה ימים רצופים שבהם האישה נקייה ממראות דמים. (עמ' 212)